

Christina Egelunds tale ved EliteForsk- prisuddelingen

Taler

Christina Egelund
Uddannelses- og
forskningsminister

Dato

20. februar 2023

Sted

Skuespilhuset, København

Deres Kongelige Højhed.

Kære gæster.

Kære EliteForsk-prisvindere. I har alle fem udført forskning i verdensklasse. I har på hver jeres område taget vigtige skridt på videnskabens vegne.

Det skal I have tak for – en tak fra os alle sammen. For det er derfor, vi er her i dag. For at hædre jer.

Vi lever i en tid med store udfordringer, som godt kan fylde mange af os med bekymring for fremtiden. Hvordan skal det gå? Kan vi lykkes med at gøre verden til et bedre sted for de næste generationer?

Her bliver der sat stor lid til forskningen.

Forskningens betydning

En af de store udfordringer, som forskningen skal være med til at løse, er den grønne omstilling, hvor flere af dagens prisvindere netop bidrager med værdifuld viden.

Dorthe, du er optaget af noget – der bogstavelig talt er helt håndgribeligt for alle os uden for videnskaben – nemlig genopladelige batterier, og hvordan vi kan gøre dem både bedre og mere bæredygtige. Et helt afgørende skridt, når vi skal bevæge os ind i en mere bæredygtig verden.

Eline, du ser som naturhistoriker på de vigtige sammenhænge mellem mennesker, dyr og natur over mange, mange tusinder af år. Det gør du for, at vi bedre kan forstå de sammenhænge, vi er en del af, og hvilken betydning klimaforandringerne får. Det er helt centralt, hvis vi skal forstå, hvordan verdens nulevende arter vil klare sig i fremtiden.

I udvider horisonten

Fælles for alle prisvinderne er, at perspektiverne for jeres arbejde er langt større, end vi kan forestille os her i dag.

Og når jeg læser om jer, er der noget, som jeg synes går igen:

For jer er forskningen ikke bare et arbejde, men et kald.

I er drevet af en vanvittig nysgerrighed på livet; på verden omkring jer – og på at skubbe til grænserne for den menneskelige viden.

Bid for bid, skridt for skridt, udvider I ikke bare jeres egen horisont, men vores fælles horisont.

Opdagelser, der har potentiale til at gøre livet bedre. Når vi for eksempel kan tilbyde bedre behandling af sygdomme har det stor betydning – ikke bare for den syge, mens også for deres familie og pårørende.

Og her vil jeg nævne jer – Per og Alexander.

Per, du har altid været drevet mod de store spørgsmål og valgt at bruge dine evner på så et utroligt fænomen som hjernen for at finde svar på, hvordan vi kan stoppe alvorlige hjernesygdomme – ikke mindst en frygtelig sygdom som Parkinson.

Alexander, du har altid været fascineret af molekyler og har dedikeret din tid til proteiner og proteinaggregering for at bekæmpe både Parkinson og Alzheimers.

I er netop med til at skabe håb for rigtig mange mennesker.

Videnskab er vejen til et bedre samfund

I 1700-tallet var Newtons banebrydende naturvidenskabelige resultater med til at inspirere oplysningsfilosofiens tanker om fornuften som vejen til et bedre samfund. Det gav næring til en stærk fremtidsoptimisme. En fremtidsoptimisme, som vi har brug for i det 21. århundrede.

Der synes ikke at være grænser for, hvor langt videnskaben kan nå, når vi følger

vores nysgerrighed og vores fornuft. Det er både videnskaben og historien et klart vidnesbyrd om.

Ikke mindst i min egen profession – altså den som politiker – tales der ofte om at bruge den ”sunde fornuft”, når der skal træffes politiske beslutninger. Som en slags påstand om, at det modsatte i hvert fald vil være dumt. Jeg kan ikke lade være med at tænke på, hvor tit det blot er holdninger pakket ind i fornuftens sprogdragt.

Jeg tror, det er vigtigt at kunne adskille holdninger fra rationale.

For mig handler fornuften om meget mere. Det er systematisk metode, indsamling af data, evidens og erfaring. Det kan noget.

Og det foregår ikke kun i laboratoriernes forstørrelsesglas, kolber og petriskåle. En bedre forståelse af vores samfund – og de sammenhænge, vi er del af – er hele fundamentet for, at vi kan virke og trives.

Poul, du forstår at se på tværs af de samfundsvidenskabelige discipliner ved at se på rettens rolle i den politiske økonomi. Det giver os nye indsigter, der kan have direkte betydning for vores fremtidige velfærdspolitik.

Historien har vist, at der altid er brug for nogen, der tør udfordre den gængse opfattelse af samfundet, og hvordan vi gør tingene.

Der skal være plads til, at forskningen kan stille spørgsmålstejn ved det etablerede og det konventionelle. Nogle gange er det forskningens opgave at være kontroversiel og udfordre vores opfattelse af verden for at skabe skelsættende resultater.

Og hvis forskningen skal have en stærk stemme – og det skal den – skal man som forsker have rum til at ytre sig. Plads til at forske; plads til at undervise; plads til, at ideer og tanker frit kan udveksles.

Det kræver også åbenhed og rum for debat i forskningsmiljøerne – også i den bredere samfundsdebat.

For videnskaben spiller en vigtig rolle i samfundet.

Det skaber grobund for usikkerhed og splittelse, når fakta fordrejes eller misinformation flourer i mediestrømmen og spreder sig på de sociale medier.

Hvis algoritmer puster til konflikt og det usaglige, kan det hurtigt gå galt. Her har vi brug for en stærk videnskabelig stemme.

Rejsestipendier

Vi fejrer også i dag at kunne lære af hinanden. Bruge hinanden; se tingene fra hinandens perspektiver og ståsteder for at blive klogere.

Jeg er utrolig glad for, at vi uddeler EliteForsk-rejsestipendier til 20 dygtige ph.d.-studerende, så I kan rejse ud i verden og blive klogere på jeres fag, men også på jer selv og på verden. Udsyn gør os alle sammen klogere.

Når vi samarbejder på tværs af lande, kan vi udnytte hinandens styrker, få adgang til de bedste faciliteter og blive endnu bedre sammen med de allerbedste inden for deres felt.

Samarbejde på tværs af grænser – både de geografiske og de videnskabelige – giver stærke forskningsmiljøer. Vi kan lære af hinandens erfaringer og styrke vores netværk – noget der bliver ved med at give resten af livet.

Enhver forsker står på skuldrene af andre forskere. Det er nu engang sådan, forskning fungerer, og tænk som kommende ung forsker at kunne stå på jeres skuldre. Det må være et privilegie.

Med dagens priser rammes jeg – ligesom oplysningsfilosofferne – af en tro på fremtiden – en optimisme på min og på kommende generationers vegne.

Vi lever i en tid, som er præget af store og komplekse problemstillinger, og jeg tror, at vi alle mærker en usikkerhed for fremtiden. En ting er dog sikkert: Fremskridt skabes og problemer løses ikke uden den viden, som I gennem forskningen bibringer samfundet.

Tak til alle prismodtagerne for jeres meget store indsats, og tak til Danmarks Frie Forskningsfond for arbejdet med at vurdere alle indstillingerne.

Kilde

umf.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Moderaterne, Prisuddelingstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/tale-ved-eliteforsk-prisuddelingen-2023>